

Svenska Jägareförbundet

Planering för kurs i jägarexamen under ett år

Vecka	Höstterminen år 1
1	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång av material och studieplan • Berätta om hur det kommer att fungera med de faddrar som är engagerade under kursen (mer info om faddrar – Klicka här) • Kort genomgång av friluftsliv • Föräldramöte med elever och faddrar. Här har föräldrarna möjlighet att beställa studiematerial.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Enkel genomgång av ekologi och vilka djur och fåglar vi har i den svenska faunan. • Diskussion kring vilka djur och fåglar vi jagar och varför vi jagar dem. • Eleverna påbörjar arbetet med att göra varsin näringspyramid med nedbrytare, växter, djur och fåglar. (Klicka här för uppgiftsbeskrivning) • Artglosor (Klicka här för uppgiftsbeskrivning)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med näringspyramid • Diskussion om vilka olika sorters gräsätare vi har i Sverige och vilka som är allätare dvs. både växt- och köttätare. • Artglosor
4	<ul style="list-style-type: none"> • Inlämning näringspyramid • Genomgång av älgens historia och biologi • Film om älgens liv under året • Artglosor
5	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång och diskussion om älgjakt • Lätt genomgång av vapen vid älgjakt • Övning med att lära in de olika delarna på jaktvapnet • Artglosor
6	<ul style="list-style-type: none"> • Säkerhet vid jakt • Eftersök • Besök av jägare med eftersökshund. Enkel övning med blodspår. (Klicka här för uppgiftsbeskrivning) • Artglosor
7	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med säkerhet vid jakt • Eleverna jobbar gruppvis med frågor om säkerhet och redovisar svaren muntligt i slutet av lektionen. (Klicka här för uppgiftsbeskrivning) • Artglosor
8	<ul style="list-style-type: none"> • Älgjakt för alla elever med sina faddrar
9	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektioner kring älgjakten. Eleverna skriver varsin jakthistoria om sina upplevelser som sedan lämnas in till svenskläraren och skickas in till ungdomsansvarig på Jägareförbundet. • Genomgång av slakt och styckning av älg – vid tid över film om detta.

	<ul style="list-style-type: none"> • Artglosor
10	<ul style="list-style-type: none"> • Rådjurets biologi och jaktmetoder • Arbete med uppgifterna med kapitel två och tre i studiehandledningen som handlar om rådjur. • Artglosor
11	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med rådjur. • Eleverna arbetar gruppvis med frågorna i studiehandledningen. • En jägare med erfarenhet av rådjursjakt kommer och pratar och visar upp alla sina vapen. Eleverna får träna anläggning. • Artglosor
12	<ul style="list-style-type: none"> • Skytte i skyttesimulator
13	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång av hare och räv • Film om haren • Artglosor
14	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete om hare och räv samt jakt på dem • Repetition säkerhet vid jakt • Eleverna arbetar gruppvis med frågorna om hare och räv i studiehandledningen • Artglosor
15	<ul style="list-style-type: none"> • Fadderjakt på helgen gör att vi inte har någon lektion denna vecka. • Vid fällt byte sker urtagningen tillsammans med eleverna. Eventuell tillagning på lektionstid vid senare tillfälle

Vecka	Vårterminen år 1
1	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång av skogshöns, gäss, änder och fälthöns • Film om fågeljakt • Eleverna arbetar gruppvis med frågorna om fågel • Artglosor
2	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt genomgång av fågel och olika former av fågeljakt • Arbete i grupperna med frågor och genomgång av svar • Anläggningsövningar med hagelbössa • Övningar i avståndsbedömning (Klicka här för uppgiftsbeskrivning) • Artglosor
3	<ul style="list-style-type: none"> • Friluftsteknik och överlevnads kunskap. • Eldens betydelse – diskussion och teoretiska övningar på hur man gör upp eld. • Artglosor • Fadderjakt på räv under helgen. Eventuellt byte tas om hand under jakt dagen. Vid tillfälle under jakt dagen övar vi på att göra upp eld på olika vis (Klicka här för uppgiftsbeskrivning) • Om eleven har möjlighet kan man på helgen ha toppfågeljakt med sin fadder
4	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång av björn, varg, järv, lo, mårhund, skogsmård, hermelin, småvessla och mink • Diskussion om predatorer och deras effekt på annat vilt. • Gruppvis arbete med frågor om rovdjur (Klicka här för uppgiftsbeskrivning).

	<ul style="list-style-type: none"> • Artglosor
5	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med rovdjur • Film om björn • Gruppvis arbete med frågor • Artglosor • På kvällstid – föreläsning av vargspårare från länsstyrelsen.
6	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt genomgång från förra veckan samt arbete och redovisning av frågor. • Genomgång av fällor och fällfångst • Artglosor
7	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång av vapen, vapenlagar samt jaktlagstiftningen. • Gruppvis arbete med frågor kring detta. (Klicka här för frågorna) • Artglosor
8	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt genomgång vapen, vapenlagar samt jaktlagstiftning • Gruppvis arbete med frågor • Film • Artglosor
9	<ul style="list-style-type: none"> • Genomgång av frågor om vapen, vapenlagar samt jaktlagstiftning. • Förberedelse inför nästa veckas uppgift då vi ska besöka polishuset. (klicka här för uppgiftsbeskrivning) • Artglosor • Om eleverna har möjlighet får de under de veckor lo är lovligt följa med sina faddrar ut på lodjursjakt
10	<ul style="list-style-type: none"> • Besök på polishuset. Efter lektionen får eleverna följa med upp på polisens skjutbana och ha praktiska övningar med pistol med polisens vapeninstruktör.
11	<ul style="list-style-type: none"> • Utdelning av hunduppgift (Klicka här för uppgiftsbeskrivning) • Arbeta med hunduppgift. • Artglosor • Så fort skyttebanorna öppnar så sker det skytteträning på kvällstid
12	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta med hunduppgift • Liten genomgång av vad lagen säger om att ha jakthund. • Artglosor • Så fort skyttebanorna öppnar så sker det skytteträning på kvällstid
13	<ul style="list-style-type: none"> • Inlämning av hunduppgift – lämnas sedan till svenskläraren • Repetition av det vi arbetat med under året • Arbeta med övningsfrågor på Internet och i böcker • Artglosor • Skytteövningar på kvällstid
14	<ul style="list-style-type: none"> • Repetition inför teoriprov • Jobba med övningsfrågor på Internet och i böcker • Artförhör • Skytteövningar på kvällstid
15	<ul style="list-style-type: none"> • Teoriprov och skytteprov – detta görs någon vecka innan examen så man hinner göra omprov om det behövs. • Artförhör • Avslutning och diskussion med faddrar om möjligheterna att få in eleverna i

jaktlag runt om i kretsen.

Faddrar

Jag skickade ut en förfrågan till alla jaktlag i kretsen om det fanns några jägare som ville ställa upp som fadder åt någon elev under två år. Jag förklarade kursens upplägg och att jag vill att eleverna ska få komma ut och ”prova på” det riktiga jägarlivet så ofta som möjligt dvs. inte bara jakt utan även passröjning, viltvård och annat som hör till.

Som lärare har man inte samma möjlighet att få ut alla i skogen lika ofta så planen är att jag tar hand om teorin i skolan och eleverna får ha den mesta av det praktiska arbetet med jägarna.

Här är det viktigt att förklara både för elever, föräldrar och faddrar att det är ett frivilligt åtagande och att om det inte känns ”rätt” så har eleven och faddern rätt att byta elev.

Uppgift näringspyramid

Uppgift: Välj en svensk biotop – t.ex. barrskog, lövskog, ängsmark, kust osv. Rita sedan en utförlig näringspyramid där du tar med vilka som är nedbrytare, producenter (växter), konsumenter (växtätare) och toppkonsumenter.

Använd dig av olika uppslagsverk för att hitta de växter, djur och fåglar som finns i den biotop du valt.

Kom ihåg att vissa djur är allätare vilket gör att de kan vara med på flera steg i din pyramid

Artglosor

Varje vecka får eleverna 3-5 arter (djur och fåglar) som de ska lära in. Arterna förhörs varje vecka och för varje vecka blir det alltså fler arter som kan komma upp på förhöret. Tanken är att de sedan i slutet av året ska ha bra koll på alla svenska djur och fåglar.

Uppgift ”övningar med blodspår”

Hundföraren eller jag lägger i god tid innan lektionen några spår av varierande svårighetsgrad. Ibland när eleverna haft möjlighet att följa med har de själva fått gjort spåren.

Eleverna får sedan se hur hundföraren och hunden jobbar när de spårar. Detta är en övning som inte tar så mycket tid och lätt hinns med under en lektion om man kan vara i ett område utanför skolan.

En variant på denna övning är att eleverna får ta med sig sina egna hundar och man gör en mer arrangerad spårövning där eleverna får lära sig hur de ska jobba med sina egna hundar. Detta brukar vara mycket uppskattat av eleverna men tar mycket mer tid.

Diskussionsfrågor om säkerhet vid jakt

1. När man jagar älg ser man att alla har orange hattband på sig. Varför har de det?
2. Vad har jaktledaren för uppgift?
3. Vilka krav bör man ställa på en passkytt?
4. Vad ska du först och främst göra när du kommer till ditt pass?
5. Vad ska man tänka på när man pratar i radion?
6. Vad bör du särskilt tänka på om du fått tillstånd under jakt med flera deltagare få lämna ditt pass för att skjuta ett fångstskott?
7. Vad bör en jägare göra innan han kan avfira skott mot älg?

8. Vad är ett eftersök för något?

9. Måste man göra ett eftersök om man skadat ett vilt? Även om det är en fågel?

Övningar i avståndsbedömning

Denna övning brukar jag förbereda tillsammans med eleverna och den går att göra i en korridor på skolan, kapphallen eller utomhus. Man kan välja om man vill göra den anpassad för hagelskytte eller kulskytte (eller bägge delarna!). När jag ska öva avståndsbedömning för hagelskytte brukar jag göra så här:

Eleverna ställer sig i ändan av en lång korridor och får sedan tillsammans göra en bedömning på var de tror 5, 10, 15, 20, 25, 30 och 50 meter är. En av eleverna markerar varje avstånd med en lapp.

Sedan får eleverna mäta upp längden exakt och jämföra det rätta avståndet med det uppskattade. Eleverna får sedan stå i ena ändan och göra anläggningsövningar och provsikta på de olika hållen för att få en känsla av var de rätta skjutavstånden är.

Efter ett tag tar jag bort markeringarna och eleverna får provsikta igen och göra en bedömning på vart de rimliga skjutavstånden är.

När de övat ett tag på det kan man göra det svårare och gå ut och prova om det är lika rätt att göra en avståndsbedömning i en ny miljö.

Övningar i att göra upp eld

Här bör en hänvisning vara till det material Du Karin skrivit om detta.

Frågor om predatorer

1. Beskriv björnens livsmönster, utseende, val av föda, parning, dräktighet och ungarnas första år.

2. Beskriv björnens spårstämplat i förhållande till exempelvis älgens. Vilka andra spår lämnar björnen i skogen?

3. Diskutera olika situationer när det kan vara riskabelt att möta en björn.

4. Hur jagar man björn?

5. Diskutera om skydds jakt på olika rovdjur. När kan det vara aktuellt?

6. Beskriv vargens livsmönster, utseende, val av föda, parning, dräktighet och ungarnas första år.

7. Vargjakt. Diskutera hur det lämpligast skulle gå till.

8. Beskriv järvens livsmönster, utseende, val av föda, parning, dräktighet och ungarnas första år.

9. Hur ser ett lodjur ut och hur kan man se på ett spår att det kommer från ett lodjur?

10. Var i landet lever det lodjur?

11. Vad äter lodjuret?

12. När parar sig lodjuren och när föder dem sina ungar?

13. Nämn en vanlig sjukdom lodjuren kan råka ut för!

14. Hur jagar man lodjur?

15. Berätta kortfattat om mårdhunden.

16. Hur gör mårdhunden om den träffar på en övermäktig fiende?

17. Hur lever mårdhunden?

18. Har vi jakt på mårdhund? Förklara!

19. Berätta kortfattat om skogsmården, hermelinen och småvesslan. Var lever den? Vad lever den av? Hur ser de ut och hur jagas den?

20. Vad kan hända på ens marker om man inte håller efter predatorerna?
21. Gör nu kapitel 15 i studiehandledningen om mink och fällfångst.

Frågor om vapen och vapenlagar

Vapen:

1. Sätt ut alla delarna på dessa vapen (kopierad bild på ett hagelvapen och ett kulvapen)
2. Beskriv skillnaden på piporna hos en hagelbock, en ”side by side” och ett halvautomatiskt hagelgevär.
3. Vad betyder ordet vital del när man pratar om olika sorters gevär?
4. Vad är den vitala delen på ett hagelgevär respektive på ett kulgevär?
5. Hur fungerar ett brytvapen?
6. Vad bör man tänka på när man osäkrat ett brytvapen?
7. Hur kan ett säkrat vapen vara livsfarligt?
8. Vad menas med trångborrning?
9. Hur påverkas hagelsvärmen av pipans trångborrning?
10. Vilka är för- och nackdelarna med de olika kalibrarna hos hagelvapnen?
11. Vilka är skillnaderna mellan bly- och stålhagel?
12. Varför ska ett vapen alltid behandlas som om det vore laddat?
13. Förklara hur en hagelpatron är konstruerad!
14. Hur ska ammunition förvaras?
15. Det finns olika storlek på hagel. Vad ska man tänka på när man väljer storlek på hagel?
16. Varför behövs framförhållning när man skjuter?
17. Vad är ett rimligt skotthåll vid jakt med hagelvapen?
18. Skottvinkeln har stor betydelse. Fundera och skriv ned hur olika vinklar påverkar träffresultatet.
19. Varför är kulpipan spiralräfflad inuti?
20. Hur många skott får man ladda en halvautomatiskt studsare med?
21. Vad menas det när man säger att ett kulvapen har öppna riktmedel?
22. Vad ska man tänka på när man använder ett kikarsikte på en studsare?
23. Vad ska du alltid tänka på att göra när du tar ett vapen i din hand?
24. När kan det vara en fördel att ha tillgång till ett kombivapen?
25. Vilka nackdelar och risker finns om man väljer att använda ett kombivapen under småviltsjakt?
26. Vad består en studsarpatron av?
27. Vad är det för skillnad på en hel- och halvmantlad kula?
28. Vilka viltslag får inte jagas med helmantlad kula?
29. Vad händer med en helmantlad kula vid träff?
30. Vad menas med anslagsenergi? Hur påverkar hastigheten anslagsenergin?
31. Förklara de olika klassindelningarna av studsare och vilka vilt man får jaga med varje klass.
32. Vad menas med kulbana?
33. Vad är viktigt att tänka på när man skjuter in ett vapen?
34. Vad är viktigt att tänka på när man skjuter med stöd för studsaren?
35. Förklara vad ett kulfång är och vad som är ett bra kulfång.

Lagen:

1. Vad är ett vilt?
2. Vad är jakt?
3. Förklara skillnaden på allmän jakt, licensjakt och skyddsjakt.
4. Vems ansvar är viltvården?
5. Vem är jakträttsinnehavare och vad får en sådan göra?
6. Förklara vem som har jakträtt i olika situationer på väg, järnväg, allmänt vatten och på samfälligheter.
7. Berätta om några situationer när man kan ha ”jakt utan att ha jakträtt”.
8. Vad är ett jaktarrende?
9. Vem ska lösa jaktkort och varför?
10. Jägaren ska ha ett etiskt förhållningssätt till jakten. Vad innebär detta?
11. Vid jakt får inte motordrivna hjälpmedel användas. Diskutera varför.
12. Vad ska man tänka på när vapen transporteras under färd?
13. Att locka vilt från angränsande jaktmark är förbjudet. Vad menas med att locka?
14. Nämn några hjälpmedel som är tillåtna under jakt och några som är förbjudna?
15. När får enhandsvapen användas under jakt?
16. Får man använda vilket fångstredskap som helst vid jakt?
17. Vilken sorts fångstjakt kräver särskild utbildning?

Polisuppgift

Besök på polisstationen. Innan studiebesöket ska eleverna sammanställa ett antal frågor som de ska se till att få svar på under besöket. Viktigt att läraren här är med lite och lägger till relevanta frågor – om det behövs. Några av de frågor som brukar komma upp är:

1. Om ni tar mig för trimmad moppe – får jag en prick på mig då?
2. Alla pratar om ”prickssystemet”. Finns det ett sådant? Vad innebär det om man har en ”prick” hos er?
3. Om man gör något olagligt och hamnar i ert brottsregister – vad händer med en då? Påverkar det mina chanser att få vapenlicens?
4. Hur länge finns man kvar i straffregistret?
5. Får man ha på sig jaktkniv på stan om man är inne och äter lunch?
6. Vilka olika sorters vapen har polisen?
7. Får man skjuta mycket när man är polis?
8. Hur fungerar en skyddsväst?

Studiebesöket brukar sedan avslutas med att eleverna får följa med upp på polisens skjutbana och prova att skjuta pistol med polisens skytteinstructor.

Hunduppgift

Du har av jägareförbundet fått i uppgift att ge ut en skolbok (i form av ett häfte) med kortfattade beskrivningar av de fem jakthundstyper som används i Sverige. Raserna bestämmer Du själv men det ska vara en hund ur följande grupper och de ska vara renrasiga:

- Långdrivande
- Kortdrivande
- Ställande
- Stående
- Apporterande

Häftet ska innehålla

- Allmän information om hur man sköter en jakthund, hur man tränar den, hur man utfodrar den samt hanteringen i största allmänhet.

- En rasbeskrivning för varje ras, hur den fungerar praktiskt i jakt och vilken utrusning som behövs för att man ska kunna träna och jaga med hunden.

Uppgiften görs enskilt på dator eller handskrivet.